

GOSPODARKA ODPADAMI

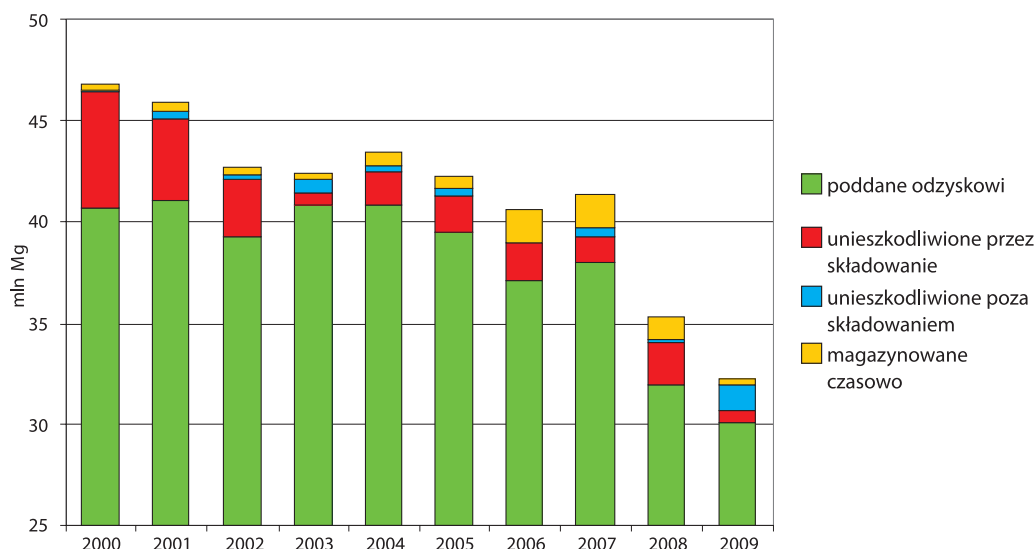
1. Odpady przemysłowe

Odpady przemysłowe powstające w sektorze gospodarczym stanowią dominujący strumień odpadów wytwarzanych w województwie, co wynika z wysokiego stopnia uprzemysłowienia tego regionu. W ostatnich latach obserwuje się systematyczne zmniejszanie ilości wytwarzanych odpadów przemysłowych, co jest związane z trwającym procesem restrukturyzacji przemysłu, prowadzeniem racjonalnej gospodarki odpadami, w tym stosowaniem technologii ograniczających ilość powstających odpadów. Równocześnie zdecydowana większość tych odpadów jest kierowana do wykorzystania (odzysku).

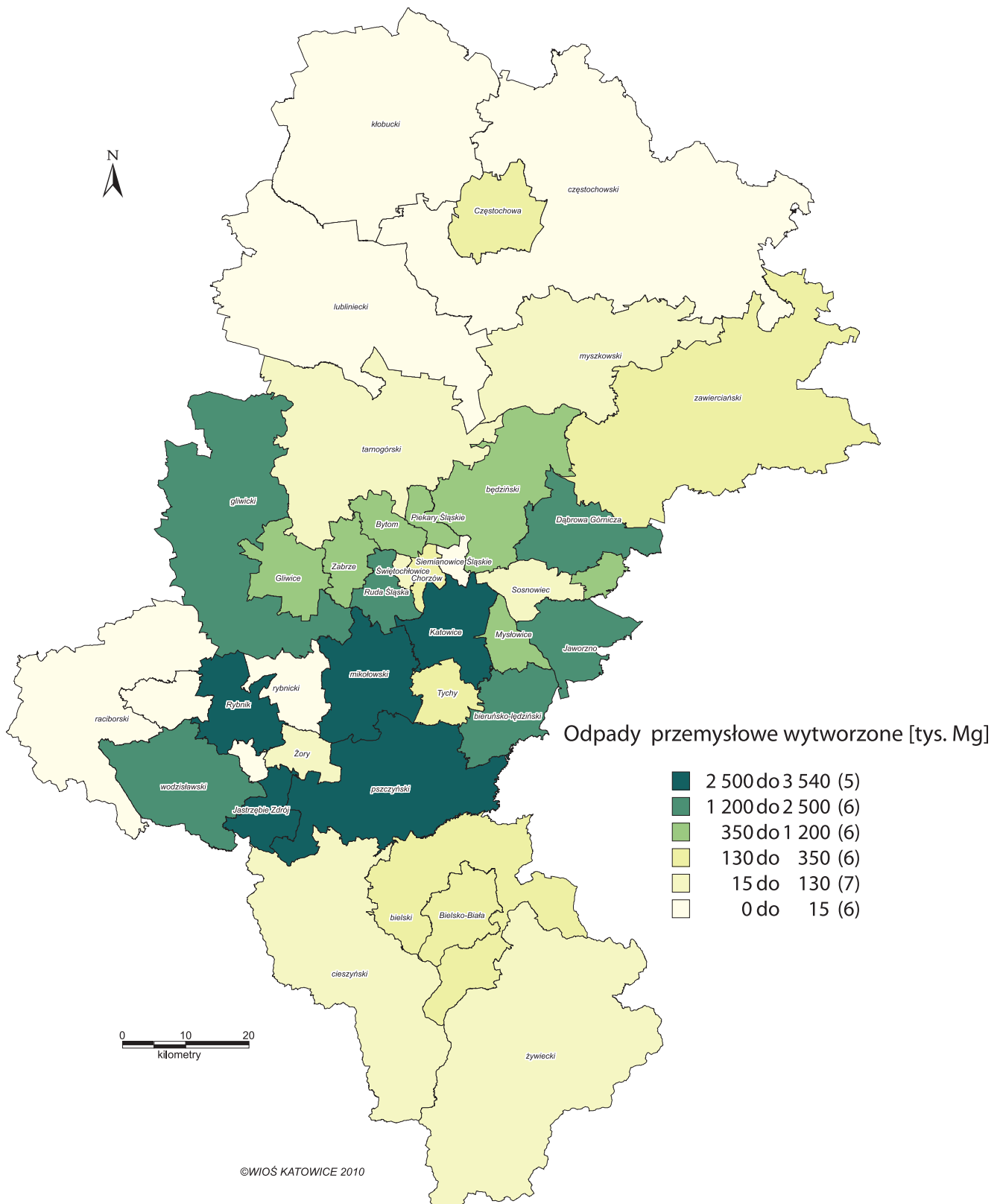
W województwie śląskim w 2009 roku powstało 32,258 mln Mg odpadów przemysłowych. Jest to o 3 mln Mg mniej niż w roku 2008 i 14,6 mln Mg mniej niż w 2000 roku.

Odzyskowi poddano 93,3% wytworzonych odpadów, tj. więcej odpadów niż w latach wcześniejszych. Unieszkodliwiono poprzez składowanie 1,9% odpadów przemysłowych, czasowo zmagazynowano 1%, innym formom unieszkodliwienia (np. w procesie termicznego przekształcenia) poddano 3,9% wytworzonych odpadów.

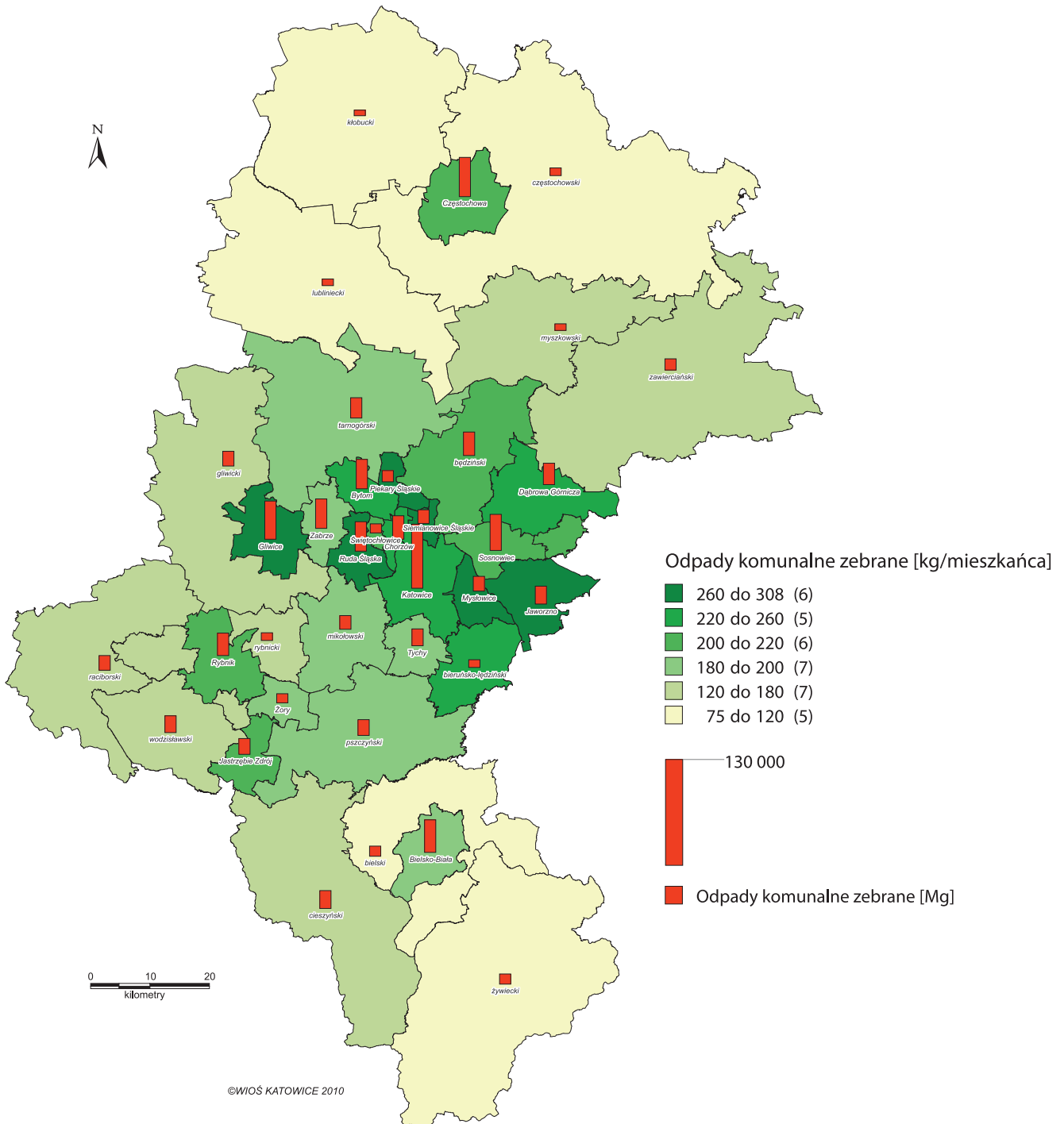
Porównując do lat wcześniejszych, w 2009 roku

Wykres 1. Gospodarka odpadami przemysłowymi wytworzonymi w województwie śląskim w latach 2000-2009 (źródło: GUS)

Mapa 1. Odpady przemysłowe wytworzone w poszczególnych powiatach województwa śląskiego w 2009 roku (źródło: GUS)

Mapa 2. Odpady komunalne zebrane w poszczególnych powiatach województwa śląskiego w 2009 roku (źródło: GUS)

Tabela 1. Gospodarka odpadami (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzonymi w województwie śląskim w 2009 roku w Mg (źródło: GUS)

Grupa	Wytworzone	Poddane odzyskowi	Unieszkodliwione				Magazynowane czasowo	Odpady dotychczas nagromadzone na składowiskach
			razem	termicznie	składowane	w inny sposób		
ogółem	32257,5	30089,5	1854,9	21,2	604,4	1211,1	313,1	643584,3
01	24134,4	22446,5	1602,3	-	447,3	1155	85,6	596508,4
02	290,2	286,9	3,3	2	-	1,3	-	-
03	10,2	5,3	1,2	-	1,2	-	3,7	124,1
04	9,3	6,7	2,6	0,7	1,9	-	-	-
05	2	0,7	1,3	-	-	1,3	-	-
06	0,4	-	0,4	-	0,2	0,2	-	730,1
07	63,7	59,9	2,8	-	0,3	2,5	1	10,7
08	4,9	2,2	2,7	1,8	0,9	-	-	8,3
10	6038,9	5867,1	96,2	6,3	80,8	9,1	75,6	43603
11	26,1	5,4	20,7	-	-	20,7	-	-
12	337,1	334	2	1,5	0,2	0,3	1,1	-
13	0,4	0,2	0,2	-	-	0,2	-	-
14	0,2	0,2	-	-	-	-	-	-
15	30,2	29,8	0,4	0,3	-	0,1	-	-
16	337,6	283,9	8,5	-	2,6	5,9	45,2	470,3
17	442,2	391,9	43,2	-	42	1,2	7,1	982,5
19	529,7	368,8	67,1	8,6	27	13,3	93,8	1146,9

więcej odpadów skierowano do unieszkodliwienia poza składowaniem, a mniej zeskładowano (wykres 1).

Bilans odpadów przemysłowych za 2009 rok z uwzględnieniem podziału na grupy wg obowiązującej klasyfikacji odpadów, zgodnej z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie klasyfikacji odpadów (Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1206) przedstawiono w tabeli 1.

Podobnie jak w latach wcześniejszych największą ilość odpadów wytworzyło górnictwo – 75%, elektrownie i elektrociepłownie – 12% oraz hutnictwo żelaza i stali oraz metali nieżelaznych – 8%. Pozostałe grupy odpadów nie miały większego niż 1% udziału w odniesieniu do całości wytworzonych odpadów.

Podobnie jak w latach wcześniejszych, w największych ilościach wytworzone zostały odpady o kodach:

01 04 12 – odpady z procesu płukania i oczyszczania kopalni – 21,76 mln Mg – 67,5% wytworzonych,

01 04 81 – odpady z flotacyjnego wzbogacania

węgla – 1,52 mln Mg – 4,7%,

10 02 01 – żużle z procesów wytopienia (wielkopiecowe, stalownicze) – 1,34 mln Mg – 4,2%,

10 01 02 – popioły lotne z węgla – 1,34 mln Mg – 4,2%,

10 01 82 – mieszaniny popiołów lotnych i odpadów stałych z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych – 1,24 mln Mg – 3,9%,

01 01 02 – odpady z wydobywania kopalni innych niż rudy metali – 0,84 mln Mg – 2,6%,

10 01 01 – żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów – 0,72 mln Mg – 2,2%.

Najwięcej odpadów przemysłowych wytworzono w środkowej części województwa śląskiego, w rejonach lokalizacji przemysłu wydobywczego (górnictwo węgla kamiennego), hutnictwa żelaza i metali nieżelaznych oraz energetyki zawodowej.

Najwięcej odpadów powstało m.in. w Rybniku (11%) – 3,53 mln Mg, w powiecie pszczyńskim (9,5%) – 3,1 mln Mg, w Katowicach (9,2%) – 2,96 mln Mg i w Jastrzębiu Zdroju (9,1%) – 2,95 mln Mg (mapa 1).

2. Odpady powstające w sektorze komunalnym

Odpady komunalne powstają przede wszystkim w gospodarstwach domowych – 72% wszystkich odpadów komunalnych. Pozostała ilość jest wytwarzana w handlu, biurach oraz obiektach działalności usługowej i użyteczności publicznej (wykres 2).

W 2009 roku w województwie śląskim odebrano od właścicieli nieruchomości 1,28 mln Mg odpadów komunalnych. Jest to o 1,6% więcej niż w 2008 roku.

Najwięcej odpadów komunalnych wytworzonych w województwie zebrano w Katowicach 9,4%,

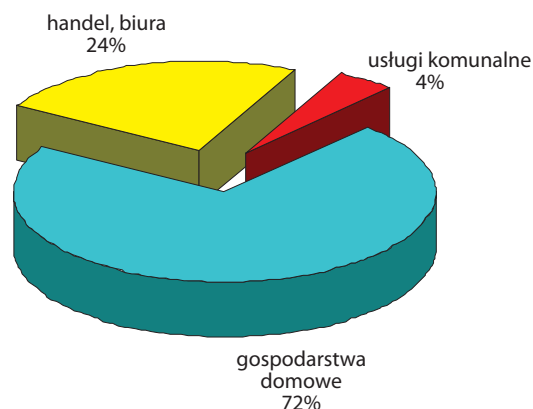
Częstochowie – 5,7% oraz w Gliwicach 5,6%. W przeliczeniu na jednego mieszkańca średnio w województwie zebrano 197 kg. Najwięcej odpadów komunalnych zebrano w Rudzie Śląskiej – 307,5 kg, Piekarach Śląskich – 302,9 kg, Mysłowicach – 299,3 kg oraz w Gliwicach – 296,5 kg. Poniżej 100 kg na mieszkańca zebrano w powiecie częstochowskim – 92,2 kg, powiecie bielskim – 90,6 kg oraz w powiecie żywieckim – 75,5 kg (mapa 2).

Ponad 90% zebranych odpadów komunalnych trafiło na składowiska odpadów komunalnych, a jedynie 10% odpadów skierowano do sortowania i kompostowania.

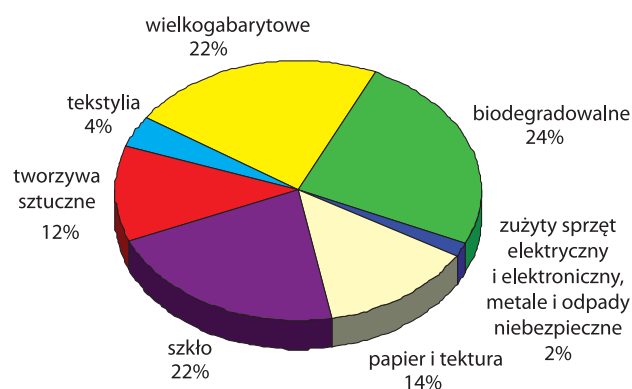
Na koniec 2009 roku na terenie województwa śląskiego eksploatowano 32 składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, przyjmujące do unieszkodliwienia odpady komunalne. Z tej ilości 30 obiektów spełniało wszystkie wymagania techniczne i ekologiczne, 2 składowiska znajdowały się w trakcie prac dostosowujących je do wymaganych standardów. Zamknięte zostały składowiska niespełniające wymogów ochrony środowiska.

Aktualnie kilka z istniejących składowisk pełni funkcję ponadlokalne (obsługuje kilka gmin). Obok nich jest eksploatowana większość kompostowni i sortowni odpadów oraz punkty zbiórki odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych. Na koniec 2009 roku na terenie województwa śląskiego funkcjonowało 16 kompostowni oraz 24 sortownie odpadów komunalnych. Około 70% gmin województwa wdrożyło system selektywnego zbierania odpadów.

Odpady selektywnie zebrane w 2009 r. stanowiły 8,8% odpadów komunalnych. Wśród nich największą ilość stanowią odpady biodegradowalne – 24%, szkło – 22% i odpady wielkogabarytowe – 22%, w dalszej kolejności makulatura i tworzywa sztuczne (wykres 3).

Wykres 2. Odpady komunalne zebrane w województwie śląskim w 2009 r. (źródło: GUS)

Wykres 3. Odpady komunalne zebrane selektywnie w województwie śląskim w 2009 roku (źródło: GUS)

3. Gospodarowanie odpadami wytwarzanymi w sektorze gospodarczym na terenie województwa śląskiego; główne kierunki odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Na terenie województwa śląskiego funkcjonuje kilkanaście instalacji i urządzeń służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.

W 2009 roku do instalacji odzysku skierowano ponad 97% z całości wytworzonych odpadów. Z pozostałej ilości, tylko niecałe 2% odpadów unieszkodliwiono poprzez składowanie na: 23 składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, w tym w 4 obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (dawne składowiska odpadów górniczych) oraz na 11 składowiskach odpadów niebezpiecznych, w tym 4 obiektach przeznaczonych do składowania odpadów zawierających azbest. Należy zaznaczyć, że część

odpadów przemysłowych oraz powstających w sektorze usług, należących do odpadów innych niż niebezpieczne, skierowano również do unieszkodliwiania na niektóre uprawnione do tego składowiska przygotowane głównie do przyjmowania odpadów komunalnych (odpady poremontowe, odlewnicze, odpady materiałów ogniotrwałych, odpady opakowaniowe nieprzydatne do odzysku, popioły i żużle z kotłowni, odpady z oczyszczalni ścieków i wiele innych).

Na obszarze województwa śląskiego funkcjonuje 5 instalacji do termicznego przekształcania odpadów, wyposażonych w niezbędne urządzenia ochrony środowiska. W największej w kraju spalarni odpa-

dów przemysłowych oraz niebezpiecznych, w tym także odpadów specjalnych (medycznych i weterynaryjnych, pestycydów, olejów zawierających PCB) eksploatowanej przez SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o., w 2009 roku termicznie przekształcono w piecu obrotowym o zdolności przerobowej 30 tys. Mg odpadów/rok (w procesie unieszkodliwienia i odzysku z wykorzystaniem wytworzonej energii) około 22 tys. Mg odpadów, z czego prawie 72% stanowiły odpady niebezpieczne.

Do unieszkodliwiania odpadów pochodzących wyłącznie z placówek służby zdrowia służą cztery spalarnie (Katowice, Gliwice, Bielsko-Biała i Cieszyn), których moc przerobowa (łącznie z ww. spalarnią w Dąbrowie Górniczej) jest wystarczająca do unieszkodliwiania całości odpadów medycznych wytwarzanych w obrębie województwa.

Wykorzystanie odpadów przemysłowych, pochodzących przede wszystkim z sektorów: wydobywczego (górnictwo węgla kamiennego), hutnictwa żelaza, hutnictwa i przetwórstwa metali nieżelaznych, energetyki i ciepłownictwa, koksownictwa - odbywa się poprzez ich odzysk w celach przemysłowych, tj. kierowanie do procesów technologicznych w charakterze dodatków surowcowych (np. w hutnictwie, przemyśle cementowym) oraz odzysk w celach nieprzemysłowych (poza instalacjami), tj. głównie w pracach inżynierskich, budownictwie, drogownictwie, pracach rekultywacyjnych terenów zdegradowanych, do wypełniania wyrobisk po eksploatacji kopalin podziemnych i na powierzchni ziemi.

Obserwuje się wzrost ilości odpadów kierowanych do odzysku metodami termicznymi we współspalarniach odpadów (np. w piecach cementowych, kotłach energetycznych).

Wzrost poziomu odzysku odpadów w instalacjach eksploatowanych na obszarze województwa śląskiego jest zauważalny również w odniesieniu do odpadów niebezpiecznych, pochodzących zarówno z sektora gospodarczego, jak i innych źródeł. Dotyczy to odpadów: złomu akumulatorów kwasowo-ołowiowych, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Zużyte akumulatory (pochodzące z terenu całego kraju) przetwarzane są w instalacjach eksploatowanych w Bytomiu („Orzeł Biały” SA), Świętochłowicach („Baterpol” Sp. z o.o.), w których odzyskuje się ołów, stanowiący ponownie surowiec m. in. do produkcji akumulatorów.

Na koniec 2009 r. eksploatowanych było 66 instalacji, spełniających specjalne kryteria, upoważnionych do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (zlokalizowanych praktycznie w każdym powiecie województwa śląskiego) oraz 4 punkty zbierania

Fot. 1. Stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji

odpadów w postaci samochodów przeznaczonych do kasacji. Wymienione obiekty są wpisane do rejestru prowadzonego przez Śląski Urząd Marszałkowski. Ilość zakładów uprawnionych do demontażu pojazdów z każdym rokiem wzrasta. Wyspecjalizowane stacje demontażu samochodów usuwają z nich substancje niebezpieczne (oleje, płyny, filtry, akumulatory, okładziny azbestowe, kondensatory) oraz prowadzą odzysk części, przedmiotów wyposażenia i podzespołów, które mogą być ponownie wykorzystane. Odpady uzyskane w wyniku procesu rozbiórki pojazdów przekazuje się uprawnionym odbiorcom w celu ich odzysku/recyklingu (szkło, tworzywa sztuczne, oleje, akumulatory, opony, złom stalowy i metali nieżelaznych).

Należy zaznaczyć, że oprócz funkcjonujących na obszarze województwa śląskiego uprawnionych stacji demontażu samochodów, nielegalną rozbiórkę pojazdów, niezgodną z zasadami ochrony środowiska, prowadzą podmioty nie umieszczone w wykazie Marszałka Województwa Śląskiego. Jest to tzw. „szara strefa”, która jest systematycznie eliminowana przez służby inspekcji ochrony środowiska oraz organy ścigania.

W stosunku do 2008 roku wzrosła o 8 jednostek ilość legalnie działających zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, wpisanych do rejestru Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Na koniec 2009 roku w województwie śląskim eksploatowano 16 takich instalacji.

Na obszarze województwa eksploatowanych jest również kilkadziesiąt instalacji odzysku/recyklingu odpadów, przerabiających:

- odpady wytwarzane w procesach przemysłowych oraz wysegregowane ze strumienia odpadów komunalnych (tworzywa sztuczne, szkło,

- makulatura, złom żelaza i metali kolorowych), które po odpowiednim przygotowaniu wykorzystywane są ponownie w charakterze surowców wtórnych w wielu dziedzinach gospodarki,
- odpady wytwarzane w sektorach gospodarczych oraz gospodarki komunalnej, wykorzystywane są do produkcji paliw alternatywnych, których

- odbiorcą jest głównie przemysł cementowy,
- odpady poremontowe i budowlane oraz odpady pozyskiwane z byłych składowisk odpadów (górnictwych, hutniczych, energetycznych) przerabiane na kruszywa drogowe, spoiwa i inne formy z przeznaczeniem do prac inżynierskich.

4. Działania związane z usuwaniem skutków negatywnego oddziaływania na środowisko, spowodowanego działalnością przemysłową prowadzoną w przeszłości na terenie województwa śląskiego

Obszar województwa śląskiego z wieloletnimi tradycjami przemysłowymi oraz znacznym nagromadzeniem obiektów przemysłowych, został w okresie ostatnich kilkunastu lat objęty przekształceniami, wynikającymi głównie z uwarunkowań ekonomicznych, które doprowadziły do likwidacji wielu podmiotów gospodarczych, a w konsekwencji do powstania znacznej ilości terenów poprzemysłowych, najczęściej zdegradowanych. Wieloletnia działalność przemysłowa w tym regionie doprowadziła również do zeskładowania znacznej ilości odpadów w przeszłości, w warunkach zagrażających środowisku.

Główną przyczyną takiego stanu w tym rejonie jest wieloletnia eksploatacja i rozwój kompleksu paliwowo-energetycznego (górnictwo węgla kamiennego, energetyka, koksownictwo) oraz hutnictwa żelaza i stali, a także górnictwa i hutnictwa metali nieżelaznych oraz przemysłu chemicznego, których negatywne skutki skupiają się właśnie na Górnym Śląsku. Znaczną degradację obszarów, w tym głównie metalami ciężkimi oraz innymi zanieczyszczeniami charakterystycznymi dla poszczególnych gałęzi przemysłu, spowodowały: nadmierna emisja zanieczyszczeń do powietrza, której konsekwencją był opad pyłów na powierzchnię ziemi oraz składowanie odpadów przemysłowych bezpośrednio na gruncie bez izolacji od podłoża. Pozostałością po „nieekologicznej” działalności prowadzonej w przeszłości są tereny użytkowane przez m. in.: Hutę Cynku „Miasteczko Śląskie” SA, Hutę Metali Nieżelaznych „Szopienice” SA w Likwidacji w Katowicach, Zakłady Metalurgiczne „Silesia” w Katowicach, dawne Zakłady Górniczo-Hutnicze „Orzeł Biały” w Bytomiu (obecnie „Orzeł Biały” SA), zakłady branży chemicznej (Zakłady Chemiczne „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach w Likwidacji, Zakłady Chemiczne „Organika Azot” SA w Jaworznie), zlikwidowane zakłady branży hutniczej (m. in. Huta Jedność SA w Likwidacji w Siemianowicach Śląskich, Huta Kościuszek SA w Chorzowie, Huta „Gliwice” SA w Likwidacji).

W ostatnich latach obserwuje się powolne, pozytywne zmiany w tym zakresie, spowodowane nakładaniem przez właściwe organy na zarządzających tymi obiektami – obowiązku podjęcia radykalnych działań „naprawczych”, zmierzających do likwidacji istniejących składowisk i rekultywacji terenów zdegradowanych oraz przywrócenia terenów poprzemysłowych do stanu umożliwiającego ich zagospodarowanie. Są to procesy długotrwałe ze względu na ogromną skalę problemów, wymagają również zaangażowania znacznych środków finansowych.

Należy podkreślić, że Główny Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Prezes Zarządu NFOŚiGW w Warszawie podjęli inicjatywę wytypowania 10 obiektów poprzemysłowych w skali kraju, emitujących zanieczyszczenia (głównie do wód i do ziemi) w celu przygotowania programu likwidacji poważnych zagrożeń dla środowiska, zmierzających do rozwiązania istotnych problemów środowiskowych, w tym rekultywacji terenów zdegradowanych. Problemy ekologiczne wytypowanych zakładów zostały objęte programem likwidacji „bomb ekologicznych”, w związku z tym usuwanie zagrożeń dla środowiska może być wsparte finansowo, zgodnie z ustalonymi programami priorytetowymi przez NFOŚiGW.

Największe nierozwiązane dotychczas problemy ekologiczne, stanowiące spuściznę lat minionych w województwie śląskim, to między innymi: Zakłady Chemiczne „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach w Likwidacji, Zakłady Chemiczne „Organika Azot” SA w Jaworznie, Huta Metali Nieżelaznych „Szopienice” SA w Katowicach w Likwidacji, Przedsiębiorstwo Materiałów Izolacji Budowlanej „IZOLACJA” w Likwidacji w Ogrodzieńcu, które na wniosek WIOŚ w Katowicach znalazły się na liście obiektów zaliczonych do „bomb ekologicznych” wymagających najszybszego rozwiązania w skali kraju. Poniżej przedstawiono informacje dotyczące ww. zakładów, znajdujących się od wielu lat pod kontrolą WIOŚ w Katowicach, który monitoruje realizację działań „naprawczych”.

Zakłady Chemiczne „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach w Likwidacji

Pozostałością po ponad 200 letniej działalności Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” (postawionych w stan likwidacji w 1995 r.) było nagromadzenie ogromnej ilości odpadów, głównie niebezpiecznych, w ilości około 1,5 mln m³ (tj. około 2,5 mln Mg). Odpady te składowane przez wiele lat bezpośrednio na rodzimym gruncie spowodowały ogromne zanieczyszczenie środowiska, w tym skażenie wód podziemnych czwartorzędowych i triasowych. Z użytkowania zostały wyłączone wszystkie ujęcia wody pitnej w rejonie zakładów (wody zanieczyszczone związkami: baru, boru, strontu, cynku, miedzi, ołowiu).

Działania związane z usuwaniem istniejącego zagrożenia zostały podjęte przez zakłady w 2000 roku w ramach przedsięwzięcia pn. „Ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 330 – Gliwice poprzez kompleksowe unieszkodliwianie odpadów wraz z rekultywacją terenów skażonych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach w Likwidacji w oparciu o środki krajowych funduszy ochrony środowiska oraz środki Budżetu Państwa.

Do 2006 roku zrealizowano szereg prac, w tym: usunięto i unieszkodliwiono pozostałości z instalacji produkcyjnych; wybudowano pięciokwaterowe ekologiczne składowisko odpadów niebezpiecznych (Centralne Składowisko Odpadów) o łącznej powierzchni 13 ha i pojemności 1,3 mln m³, w celu umożliwienia przeniesienia wszystkich odpadów zalegających w rejonie zakładów; zlikwidowano znaczną część starych zwałowisk odpadów, które bezpiecznie przeniesiono i unieszkodliwiono w CSO (stanowi to ok. 62% całości odpadów przewidywanych do „uprzątnięcia” z terenu zakładu); wyburzono 99% obiektów i instalacji; zrekultywowano około 30% oczyszczonych terenów zakładu, wyregulowano koryto rzeki Stoły wraz z rewitalizacją jej doliny.

Według stanu na koniec 2006 roku do unieszkodliwienia pozostało ok. 571 tys. m³ odpadów (38% całości zalegających odpadów, przewidzianych do usunięcia).

Łączne koszty poniesione na realizację przedsięwzięcia w okresie od 1997 roku do końca 2006 roku wyniosły ponad 216 mln zł. Tym samym łączne zaangażowanie finansowe przedsięwzięcia wyniosło około 70%, w odniesieniu do kosztów całkowitych przewidywanych na realizację całego zadania.

Ze względu na brak środków finansowych na kontynuację inwestycji, począwszy od 2007 roku prace w ramach przedsięwzięcia zostały wstrzymane. Od tego czasu do końca 2009 roku prowadzone były

wyłącznie prace związane z zabezpieczeniem ekologicznym przerwanej inwestycji, tj. eksploatacja oczyszczalni ścieków (oczyszczająca m. in. skażone odcieki z CSO) oraz monitoring środowiska.

Nieruchomość będąca w wieczystym użytkowaniu Zakładów Chemicznych jako przedsiębiorstwa państwowego została przekazana przez Wojewodę Śląskiego do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, którymi aktualnie zarządza Starosta Tarnogórski, wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej. W związku z tym, począwszy od marca 2008 roku Starosta Tarnogórski przejął obowiązek zabezpieczenia pracy oczyszczalni, monitoringu środowiska i eksploatacji Centralnego Składowiska Odpadów.

W związku z koniecznością kontynuacji działań naprawczych, Starosta Tarnogórski w czerwcu 2008 roku uzgodnił z Wojewodą dalszy kierunek postępowania w celu dokończenia programu unieszkodliwiania odpadów oraz rekultywacji zanieczyszczonych terenów, w tym harmonogram prac z proponowanym terminem ich zakończenia do końca 2012 roku. Starosta skierował wnioski do NFOŚiGW w Warszawie oraz do WFOŚiGW w Katowicach o dofinansowanie przedmiotowej inwestycji. Ponadto Wojewoda Śląski zwrócił się do Ministra Skarbu Państwa oraz Ministra Finansów o podjęcie działań zmierzających do zabezpieczenia w Budżecie Państwa na 2009 rok i kolejne lata środków pieniężnych umożliwiających realizację przez Starostę programu „naprawczego”.

Wnioski skierowane do Funduszy zostały rozpatrzone pozytywnie i w listopadzie 2009 roku zostało przyznane dofinansowanie w formie dotacji na realizację kolejnego etapu inwestycji „Ochrona GZWP...”, wydzielonego z całości przedsięwzięcia, polegającego na unieszkodliwieniu kolejnej partii odpadów niebezpiecznych oraz dokończenie rekultywacji wypełnionej odpadami części CSO. Planowany termin rozpoczęcia prac został przewidziany na początek III kwartału 2010 roku.

Prowadzone badania i pomiary w ramach monitoringu środowiska pozwalają na obserwację bieżących zmian w środowisku, spowodowanych oddziaływaniem niebezpiecznych odpadów zalegających na nieuszczelnionym gruncie. Obserwowane utrzymujące się wysokie zanieczyszczenie wszystkich elementów środowiska w rejonie Zakładów, a zwłaszcza wód podziemnych, wskazuje na bezwzględną konieczność kontynuacji działań naprawczych, polegających na usunięciu odpadów zalegających na nieuszczelnionym podłożu, zdeponowaniu ich wraz ze skażonymi gruntami w ekologicznym CSO i rekultywacji terenu w celu umożliwienia użytkowania gruntów o powierzchni ponad 30 ha.

Zakłady Chemiczne „Organika Azot” SA w Jaworznie

Istniejące poważne zagrożenie dla środowiska na terenie Jaworzna zostało spowodowane nagromadzeniem w różnych rejonach miasta, zwłaszcza w rejonie potoku Wąwolnica, znacznej ilości odpadów niebezpiecznych, pochodzących z działalności zakładów chemicznych (aktualnie – Zakładów Chemicznych „Organika Azot” SA), prowadzących, począwszy od 1917 roku, działalność w zakresie produkcji pestycydów i innych chemikaliów.

Problem zanieczyszczenia terenu miasta Jaworzna odpadami niebezpiecznymi dotyczy, oprócz terenu Zakładów Chemicznych „Organika Azot” SA, w tym obszaru Centralnego Składowiska Odpadów „Rudna Góra”, również innych rejonów miasta: tzw. Pola A, Pola B i Pola K, którymi aktualnie zarządzają różne podmioty, tj. Skarb Państwa, Prezydent Miasta Jaworzna oraz Południowy Koncern Węglowy SA w Jaworznie. Według wstępnej inwentaryzacji szacuje się, że łączna ilość odpadów niebezpiecznych zgromadzonych w różnych miejscach na terenie Jaworzna na obszarze ok. 50 ha wynosi ponad 195 tys. Mg, w tym około 40 tys. Mg odpadów sześciochlorocykloheksanu (HCH), substancji szczególnie szkodliwej dla środowiska wodnego.

Wieloletnia degradacja środowiska gruntowo-wodnego na obszarze miasta Jaworzna, w tym w dolinie potoku Wąwolnica przez zakłady chemiczne, wymaga podjęcia zdecydowanych działań naprawczych polegających na przygotowaniu programu działań inwestycyjnych, zmierzających do ograniczenia rozprzestrzeniania się trwałych zanieczyszczeń organicznych i innych substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Prowadzony monitoring środowiska w rejonie CSO „Rudna Góra” wykazuje duże zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych. Charakterystyczne zanieczyszczenia to: pestycydy, cyjanki, fenole, siarczany oraz okresowo cynk, miedź i rtęć.

Zakłady Chemiczne „Organika Azot” SA w Jaworznie realizują od 2002 roku zadania nałożone decyzją „naprawczą” Wojewody Śląskiego, zmienioną w 2008 roku decyzją Marszałka Województwa Śląskiego, zobowiązującą zakład do usunięcia przyczyn szkodliwego oddziaływania na środowisko, w tym wyeliminowania zagrożeń spowodowanych zdeponowaniem w przeszłości odpadów niebezpiecznych po produkcji pestycydów na CSO zlokalizowanym w nieuszczelnionym wyrobisku popiaskowym „Rudna Góra”.

Część zadań decyzji „naprawczej” została przez zakład zrealizowana, jednak najbardziej istotne z punktu widzenia ochrony środowiska zadania,

Fot. 2. Zakłady Chemiczne „Organika Azot” w Jaworznie- wycieki z rejonu składowanych odpadów pestycydowych

tj. wyeliminowanie zagrożenia spowodowanego zdeponowaniem w przeszłości odpadów niebezpiecznych w wyrobisku „Rudna Góra” oraz likwidacji składowiska odpadów pocyjankowych w bezpośrednim sąsiedztwie koryta potoku Wąwolnica, a także oczyszczenie gruntu zanieczyszczonego rtęcią i rekultywacja terenu fabrycznego zanieczyszczonego pestycydami – pozostały jeszcze do wykonania.

W listopadzie 2008 roku została zainicjowana realizacja Projektu FOKS, którego głównym celem jest wykonanie szczegółowego rozpoznania wszystkich miejsc składowania odpadów poprodukcyjnych Zakładów Chemicznych „Organika Azot” SA, w tym wzdłuż rzeki Wąwolnicy, ustalenie ryzyka środowiskowego oraz wybór technologii powstrzymania emisji zanieczyszczeń i wskazanie najbardziej optymalnych kierunków działań rekultywacyjnych. Zakłady Chemiczne „Organika Azot” SA oraz miasto Jaworzno uczestniczą w realizacji projektu FOKS, który jest realizowany przez międzynarodowy zespół ekspertów pod kierownictwem Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach. Program jest prowadzony w ramach Europejskiego Programu Pomocy Regionalnej i korzysta z dofinansowania UE w ramach Programu dla Europy Środkowej. Realizacja projektu FOKS, którego całkowity koszt oceniono na 3 mln Euro, jest przewidywana do października 2011 roku.

Należy podkreślić, że skala istniejącego zanieczyszczenia środowiska wodno-gruntowego stawia omawiane obszary miasta Jaworzna w grupie największych problemów środowiskowych kraju, wymagających rozwiązania i powinna być kwalifikowana jako przedsięwzięcia ponadlokalne. Nakłady niezbędne do wyeliminowania szkodliwego oddziaływania na środowisko zgromadzonych odpadów niebezpiecznych znacznie jednak przekraczają możliwości finansowe zarówno miasta, jak i Zakładów Chemicznych „Organika Azot” SA co wymaga

znacznego wsparcia finansowego umożliwiającego wykonanie projektu. W związku z tym WIOŚ w Katowicach poparł starania Prezydenta Jaworzna zmierzające do ujęcia przedsięwzięcia w krajowym programie likwidacji „bomb ekologicznych” i uzyskanie dofinansowania na ten cel ze środków NFOŚiGW.

Aktualnie trwają przygotowania do uruchomienia instalacji badawczej (według technologii strony czeskiej projektu FOKS), przeznaczonej do unieszkodliwiania odpadów pestycydowych.

Huta Metali Nieżelaznych „Szopienice” SA w Katowicach w Likwidacji

Poważne zagrożenie dla środowiska stanowią odpady cynkonośne nagromadzone w poprzednich latach na terenie zlikwidowanego w 2002 roku Wydziału Cynku - Huty Metali Nieżelaznych „Szopienice” SA w Katowicach. Szlamy zalegające w trzech nieuszczelnionych osadnikach ziemnych, początkowo w ilości ok. 174 tys. Mg, a według stanu na 2009 rok - w ilości ok. 150 tys. Mg, charakteryzują się znaczną zawartością zanieczyszczeń, w tym metali ciężkich (cynk, ołów, kadm), co powoduje ich uwalnianie się pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych w głąb górotworu. Wyniki monitoringu wód podziemnych w rejonie osadników wskazują na utrzymujące się wyjątkowo wysokie zanieczyszczenie tych wód, co potwierdza niekorzystne oddziaływanie byłego składowiska szlamów cynkowych na środowisko wodne.

W 2005 roku Huta przystąpiła do realizacji przedsięwzięcia zmierzającego do ograniczenia szkodliwego oddziaływania osadników ze szlamami cynkowymi, do czego została zobowiązana początkowo decyzją „naprawczą” Wojewody Śląskiego z 2001 roku, a od 2005 roku decyzją Prezydenta Katowic, uzgadniającą projekt rekultywacji terenu osadników. Termin wykonania prac polegających na wydobywaniu szlamów

Fot. 3. Huta Metali Nieżelaznych „Szopienice” SA w Likwidacji w Katowicach – widok na osadniki ze szlamami cynkonośnymi

z osadników, przekazanie ich uprawnionym odbiorcom do odzysku lub unieszkodliwienia oraz rekultywacja oczyszczonego obszaru – został wyznaczony pierwotnie na połowę 2010 roku.

W okresie 2005 r. – październik 2009 r. z osadników wydobyto szlamy w ilości około 22 tys. Mg, które zostały przewiezione głównie do zagospodarowania w instalacji pieców przewałowych „Bolesław Recykling” Sp. z o.o. w Bukowni. Usunięto również około 4 tys. Mg odcieków oraz wód nadosadowych i dostarczono je do neutralizacji w oczyszczalni ścieków przemysłowych. W osadnikach pozostało jeszcze około 150 tys. Mg odpadów.

Przedsięwzięcie to nie zostanie jednak zrealizowane w terminie wyznaczonym w decyzji Prezydenta Katowic. Główną tego przyczyną był brak dotychczas możliwości zintensyfikowania przerobu odpadów wybieranych z osadników w instalacji w Bukowni (niewystarczające możliwości produkcyjne instalacji) oraz brak środków finansowych na ten cel.

HMN „Szopienice” SA (postawiona w stan likwidacji we wrześniu 2008 roku) opracowała w 2009 roku koncepcję polegającą na tymczasowym zgromadzeniu odpadów uboższych w cynk, tj. o niższej niż 12% zawartości cynku (po rozpoznaniu oszacowano na około 80 tys. Mg), w niecce uszczelnionego uprzednio osadnika nr 2, z którego w latach poprzednich została usunięta prawie cała ilość zalegających tam szlamów. Następnie przewiduje się hermetyczne przykrycie odpadów zgromadzonych w tym osadniku i bezpieczne dla środowiska zmagazynowanie ich do czasu znalezienia efektywnej metody przerobu tych odpadów. Założono czas magazynowania tych odpadów na lata 2015-2018.

Równocześnie przewiduje się systematyczne usuwanie szlamów bogatych w cynk (powyżej 12%), tj. w ilości oszacowanej na około 70 tys. Mg – do Bukowna, w celu przerobu w instalacji pieców przewałowych „Bolesław Recykling” Sp. z o.o. Według podjętych ustaleń, granica 12% zawartości cynku w odpadach została określona przez „Bolesław Recykling” Sp. z o.o. jako poziom opłacalności przerobu szlamów w piecu przewałowym. Następnie przewiduje się zrehabilitowanie terenu po opróżnionych osadnikach nr 1 i nr 3 w celu przygotowania tego terenu do sprzedaży. Taki kierunek ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko został zaakceptowany w kolejnej decyzji Prezydenta Katowic z listopada 2009 roku, w której określono termin zakończenia całości prac na koniec 2015 roku.

Tempo przebiegu dalszych prac w zakresie wydobywania odpadów cynkonośnych, przekazania ich do wykorzystania oraz rekultywacji rejonu osadników – jest uzależnione od szybkości pozyskiwania środków po-

chodzących ze sprzedaży majątku likwidowanej Huty, których część zostanie przeznaczona na kontynuację przedsięwzięcia. W związku z zaistniałymi trudnościami w generowaniu środków finansowych niezbędnych do terminowej realizacji przedsięwzięcia, Likwidator Huty podjął starania o pozyskanie środków na usuwanie i odzysk szlamów cynkowych – z NFOŚiGW w Warszawie oraz z WFOŚiGW w Katowicach.

Przedsiębiorstwo Materiałów Izolacji Budowlanej „IZOLACJA” w Likwidacji w Ogrodzieńcu

Po działalności produkcyjnej przedsiębiorstwa, które wytwarzało do roku 2003 płyty azbestowo-cementowe dla potrzeb budownictwa (tzw. eternit), pozostały znaczne ilości odpadów zawierających azbest oraz niezrekultywowana dotychczas część nielegalnego składowiska odpadów zawierających azbest, zlokalizowana w byłym kamieniołomie na obrzeżach miasta. Właścicielem terenów, na którym znajdują się odpady jest od 2008 roku Starostwo Powiatowe w Zawierciu, poprzednio zakładem zarządzał likwidator. Zatrzymanie produkcji wyrobów z zawartością rakotwórczego azbestu nie oznaczało jednak rozwiązania problemu oddziaływania azbestu na środowisko. Największe zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska (budynki mieszkalne w bezpośrednim sąsiedztwie) stwarzają odpady azbestowe w formie pylistej (włókna azbestu wdychane z powietrzem mogą wywołać groźne choroby układu oddechowego), znajdujące się aktualnie w byłych pomieszczeniach technologicznych zakładu. Należy zaznaczyć, że teren nieczynnego i zdewastowanego zakładu znajduje się na obszarze rekreacyjno-turystycznym Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Oceniono, że skażonych jest ponad 4 ha gruntu oraz prawie 8 ha terenu zajętego przez składowisko (zidentyfikowano nowe miejsca składowania odpadów azbestowych).

Likwidator zakładu został zobowiązany decyzją Wojewody do usunięcia istniejącego zagrożenia, jednak przez minione lata nie zrealizował tego

zadania, tłumacząc to brakiem środków finansowych. Dopiero Starosta Zawierciański dzięki dofinansowaniu WFOŚiGW doprowadził do wykonania w połowie 2009 roku ekspertyzy, która określiła rozmiar skażenia oraz optymalne kierunki działań zmierzających do usunięcia zagrożenia.

Koszt rozebrania i usunięcia azbestu z terenu samej fabryki został oceniony przez ekspertów na około 10 mln zł. Dodatkowe środki są niezbędne do przeprowadzenia rekultywacji składowiska.

W listopadzie 2009 r. Starostwo w Zawierciu otrzymało dofinansowanie z NFOŚiGW w Warszawie oraz z WFOŚiGW w Katowicach na rozwiązanie problemu „azbestowego” w „Izolacji” w Ogrodzieńcu. Czas przeznaczony na usuwanie zagrożenia jest przewidywany na około dwa lata.

Debata Ekologiczna

We wrześniu 2009 roku w siedzibie Media Centrum w Sosnowcu odbyła się debata, podczas której podsumowana została akcja „Czysty Region – rozbrajamy bomby ekologiczne w województwie śląskim”, zainicjowana przez redakcję Polska Dziennik Zachodni oraz WFOŚiGW w Katowicach. WIOŚ w Katowicach przygotował raport o obiektach stanowiących największe zagrożenie dla środowiska na obszarze województwa. W debacie uczestniczyli przedstawiciele Ministerstw: Środowiska i Rozwoju Regionalnego, Wojewoda Śląski, Marszałek Województwa, władze NFOŚiGW oraz WFOŚiGW, WIOŚ w Katowicach, Przedstawiciele Sejmu i Senatu, władze samorządowe, eksperci i naukowcy.

Podczas debaty władze rządowe i samorządowe zobowiązały się do wspólnego rozbrojenia „bomb ekologicznych” w naszym regionie, a parlamentarzyści obiecali doprowadzenie do zmian w istniejących przepisach prawnych, które ułatwią neutralizację niebezpiecznych odpadów, natomiast władze Funduszy zadeklarowały dalsze wsparcie finansowe w celu poprawy sytuacji ekologicznej.

5. Gospodarka odpadami zawierającymi azbest

Azbest jako minerał posiada wyjątkowe właściwości fizyczne i chemiczne. Wśród unikalnych jego właściwości należy wymienić: niepalność, odporność na działanie kwasów i alkaliów, niskie przewodnictwo cieplne i elektryczne, wysoka wytrzymałość mechaniczna, odporność na ścieranie.

Dzięki nim znalazł szerokie zastosowanie w wielu dziedzinach gospodarki, w tym: w budownictwie (płyty i rury azbestowo-cementowe, kanały wentylacyjne), energetyce (elementy chłodni kominowych, zraszalniki, izolacje tras ciepłowniczych), transporcie

(termoizolacje i izolacje elektryczne urządzeń grzewczych w elektrowozach, tramwajach, wagonach kolejowych, elementy ciernie w sprzęgłach i hamulcach, termoizolacje silników pojazdów), przemyśle chemicznym (przepony w procesach elektrolizy, huty szkła) i innych gałęziach (uszczelki z płyt azbestowo-kauczukowych, przędza i nici na bazie azbestu, odzież ochronna, koce, sznury izolacyjne itd.). W Polsce azbest był powszechnie stosowany (szczególnie w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku), z czego zdecydowana większość to płyty

azbestowo-cementowe faliste i płaskie, wykorzystywane do pokrywania dachów i elewacji budynków.

Szkodliwe działanie azbestu na organizm człowieka rozpoznano na początku XX wieku. Włókna azbestowe i pył mogą być przyczyną wielu groźnych chorób układu oddechowego, w tym azbestozy, raka płuc i innych chorób nowotworowych). Główną przyczyną toksycznego działania włókien azbestowych jest ich biochemiczna odporność w organizmie człowieka.

Problem azbestu w prawodawstwie europejskim pojawił się dopiero w latach osiemdziesiątych XX wieku; ostateczny zakaz stosowania azbestu w produkcji został wprowadzony dopiero w 1991 roku na mocy Dyrektywy nr 91/659 i kolejnych Dyrektyw z 2003 i 2005 r.

W polskim przepisach prawnych problem eliminacji azbestu pojawił się dopiero w 1997 roku, w wyniku wprowadzenia ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest i kolejnych aktów wykonawczych, dotyczących m. in. usuwania wyrobów zawierających azbest, bhp przy pracy związanej z usuwaniem azbestu, dopuszczalnych stężeń włókien azbestowych w powietrzu.

Historia wykorzystywania azbestu jest więc przykładem nieprzewidzianych konsekwencji rozwoju technologicznego uwarunkowanego niewątpliwymi zaletami tego minerału, który jednocześnie przyniósł wiele negatywnych skutków dla zdrowia ludzkiego, ze względu na zagrożenie jakie niesie ze sobą obecność włókien azbestowych w środowisku.

W maju 2002 roku Rada Ministrów przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. W związku z ogromną skalą tego problemu i jego ogólnokrajowym zasięgiem, przyjęto 30-letni okres realizacji programu wycofywania azbestu z gospodarki. Główne cele Programu to: usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu, likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko. Program przewiduje również przeprowadzenie do końca 2012 roku pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz rozmieszczenia terytorialnego wyrobów zawierających azbest przy zwiększonym zaangażowaniu organów administracji samorządowej, szczególnie gmin oraz podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na osoby fizyczne i jednostki prowadzące działalność, zmierzających do usuwania azbestu.

Według wstępnej inwentaryzacji dokonanej przez gminy w 2006 roku (nie wszystkie gminy uczestniczyły w tych pracach), na terenie województwa śląskiego

Fot. 4. Azbest pakowany do docelowego zeszkładowania

występowało około 100 tys. Mg wyrobów zawierających azbest, co w odniesieniu do ilości oszacowanej w skali kraju stanowi około 0,7%. Według zapisów „Aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego” (zatwierdzonego w kwietniu 2009 roku Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego), do końca 2018 roku należy usunąć i unieszkodliwić około 60% zinwentaryzowanej ilości wyrobów azbestowych.

Na zlecenie Ministra Gospodarki w 2004 roku utworzona została krajowa „Baza azbestowa PL” prowadzona przez Firmę „Ekofol II” SA w Bytomiu, która stanowi jedno z narzędzi monitorowania realizacji zadań wynikających z Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 - 2032.

Z uwagi na fakt, iż wyroby zawierające azbest stwarzają szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzkiego, powinny podlegać sukcesywnej eliminacji przy zachowaniu specjalistycznych procedur prowadzenia tych prac. Demontaż azbestowych elementów budowlanych, izolacyjnych, ciernych oraz w innej formie, może być dokonywany wyłącznie przez specjalistyczne firmy, posiadające wymagane zezwolenie odpowiedniego organu. Na terenie województwa śląskiego działa kilkadziesiąt jednostek, trudniących się usuwaniem m. in. płyt azbestowo-cementowych z dachów i elewacji budynków.

Do końca 2009 roku jedyną, dopuszczoną przepisami prawnymi, stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych wytwarzanych w procesie usuwania wyrobów zawierających azbest, było ich składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk innych niż niebezpieczne i obojętne.

Na terenie województwa śląskiego, według stanu na koniec 2009 roku, eksploatowane były 4 składowiska odpadów zawierających azbest (w skali kraju było 29 takich obiektów), na których unieszkodliwiane są przede wszystkim odpady usuwane z dachów i elewacji budynków, budowli oraz inne odpady konstrukcyjne z zawartością azbestu (wg obowiązującego katalogu odpadów, odpady te należą do grupy niebezpiecznych o kodach 170601* oraz 170605*).

Składowiska te są zbudowane i przygotowane do unieszkodliwiania odpadów azbestowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami; eksploatowane są w sposób nie stwarzający zagrożenia dla środowiska, co zostało potwierdzone okresowymi kontrolami WIOŚ w Katowicach. Należą do nich:

- sektor III na odpady azbestowe, wydzielony w ramach składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (odpady komunalne) w Knurowie, zarządzanego przez PPHU „Komart” Sp. z o.o. w Knurowie (powiat gliwicki) – zeskładowano 10,5 tys. Mg,
- wydzielona subkwateryna na odpady zawierające azbest w ramach sektora III składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (odpady komunalne) w Jastrzębiu Zdroju, zarządzanego przez „Cofinco Poland” Sp. z o.o. w Katowicach; uruchomiona w 2008 roku – zeskładowano 40 Mg,
- kwateryna X na odpady azbestowe w ramach składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (odpady przemysłowe) w Dąbrowie Górniczej, zarządzanego przez Koksownię „Przyjaźń” Sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej, zeskładowano 280 Mg,
- składowisko odpadów azbestowych (na potrzeby własne Huty) w Dąbrowie Górniczej, zarządzane przez ArcelorMittal Poland SA Oddział w Dąbro-

wie Górniczej, ul. J. Piłsudskiego 92 (dawna Huta Katowice) – zeskładowano 250 Mg.

Do 2007 roku funkcjonowała kwateryna na odpady niebezpieczne zawierające azbest na terenie składowiska odpadów komunalnych w Świętochłowicach, zarządzanego przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Świętochłowicach – z uwagi na wyczerpanie pojemności, została zamknięta decyzją Marszałka Województwa Śląskiego w 2009 roku.

W ostatnich latach ilości odpadów zawierających azbest, powstających na terenie województwa systematycznie wzrastają; szczególnie dotyczy to odpadów azbestowych pochodzących z materiałów izolacyjnych i konstrukcyjnych, usuwanych podczas rozbiórek, remontów pokryć dachowych i elewacyjnych oraz rur wodociągowych. W procesie realizacji programu oczyszczania województwa z azbestu pomocna jest edukacja ekologiczna prowadzona przez: gminy, nadzór budowlany, wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska oraz stosowane przez jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu powiatów i gmin - mechanizmy finansowe wspierające demontaż wyrobów zawierających azbest.

Organami kompetentnymi do kontroli sposobu realizacji obowiązków określonych w obowiązujących przepisach, w tym sposobów bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest są przede wszystkim organy nadzoru budowlanego oraz okręgowi inspektorzy pracy. Natomiast zagadnienia dotyczące gospodarowania odpadami azbestowymi wytwarzanymi w wyniku ww. prac, w tym magazynowanie, transport i unieszkodliwianie tych odpadów na składowiskach, są kontrolowane przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

WIOŚ w Katowicach prowadzi kontrole w tym zakresie, a także w przypadkach ujawnienia nielegalnych miejsc porzucenia tego rodzaju odpadów; udziela również informacji związanych z warunkami niezbędnymi do dopuszczonego jeszcze stosowania wyrobów zawierających azbest oraz w zakresie usuwania i bezpiecznego unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

